

tionem tuam, qua me et ipsos propter me diligis, erga ipsos continas, ac majorem re ipsa semper eis ostendas eisque in dies magis beneficia; ac tuis gratiis et beneficiis cumules, ut quotidie magnis passibus in sanctitate et opere Apostolico progrediantur; atque hac ratione ego tecum in ipsis perseverem ardentiusque persistam per crescentem in eis semper tuam gratiam et charitatem. Deus enim cum diligit creaturas racionales, donum gratiae et dilectionis sive charitatis pretiosissimum et divinissimum eis infundit, quod non facit irrationalibus, ut caelo, soli, stellis, dum eas diligit, id est ex amore creat, ornat et gubernat.

Hoc significat eum « ut dilectio in ipsis sit; » nam, ut ait Paulus: « Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, » Rom. v.

Paulo aliter Rupertus: Ut Spiritus Sanctus, inquit, qui est dilectio tua qua me diligis, in ipsis semper sit et firmiter permaneat. Sed hoc eodem redit. Nam Spiritus Sanctus a charitate separari nequit, sicut nec ignis a calore. Quare cui datur charitas, huic datur et Spiritus Sanctus; et quantum diu manet in homine charitas, tam diu manet et Spiritus Sanctus, imo tota S. Trinitas, ut dicitur cap. xiv, vers. 23.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Describit Christi passionem, scilicet vers. 1, captivitatem in horto; vers. 13, adductionem ad Annam; vers. 17, trinum Petri negationem; vers. 19, examen Jesu factum a pontifice, et aliam Jesu factam; vers. 24, missionem Jesu ad Caipham; vers. 28, accusationem ejus apud Pilatum; vers. 33, examen Jesu factum a Pilato, qui deprehensa ejus innocentia eum liberare satagit, conferens eum cum Barabba. Passionem Christi explicat Matth. cap. xxvi et xxvii, hic ergo breviter perstringam ea duntaxat quae Joannes habet propria et singularia.

1. Haec cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli. 2. Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locus, quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. 3. Judas ergo cum accepisset cohortem, et a pontificibus et Phariseis ministros, venit illuc cum laternis, et facibus, et armis. 4. Jesus itaque sciens omnia quae ventura erant super eum, processit, et dixit eis: Quem quaeritis? 5. Responderunt ei: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus: Ego sum. Stabat autem et Judas, qui tradebat eum, cum ipsis. 6. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum, et ceciderunt in terram. 7. Iterum ergo interrogavit eos: Quem quaeritis? Illi autem dixerunt: Jesum Nazarenum. 8. Respondit Jesus: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quaeritis, sinite hos abire. 9. Ut impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdiidi ex eis quemquam. 10. Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum: et percussit pontificis servum; et abscedit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. 11. Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? 12. Cohors ergo, et tribunos, et ministri Judaeorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum: 13. Et adduxerunt eum ad Annam primum: erat enim soecr Caiphae, qui erat pontifex anni illius. 14. Erat autem Caiphas, qui consilium dederat Judaeis: Quia expedit unum hominem mori pro populo. 15. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Jesu in atrium pontificis. 16. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius, qui erat notus pontifici, et dixit ostiarum, et introduxit Petrum. 17. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria. Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. 18. Stabant autem servi, et ministri ad prunas, quia frigus erat, et calefaciebant se: erat autem cum eis et Petrus stans, et calefaciens se. 19. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus. 20. Respondit autem Jesus: Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga, et in templo

quo omnes Judaei conveniunt, et in occulto locutus sum nihil. 21. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quae dixerim ego. 22. Haec autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes Pontifici? 23. Respondit ei Jesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me caedis? 24. Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. 25. Erat autem Simon Petrus stans, et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid et tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: Non sum. 26. Dicit ei unus ex servis pontificis, cognatus ejus, cujus abscedit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? 27. Iterum ergo negavit Petrus: et statim gallus cantavit. 28. Adducunt ergo Jesum a Caipha in praetorium. Erat autem mane: et ipsi non introierunt in praetorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent pascha. 29. Exiit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc? 30. Responderunt, et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. 31. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. Dixerunt ergo ei Judaei: Nobis non licet interficere quemquam. 32. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quia morte esset moriturus. 33. Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei: Tu es rex Judaeorum? 34. Respondit Jesus: A temetipso hoc dicis, an alii dixerunt tibi de me? 35. Respondit Pilatus: Numquid ego Judaeus sum? Gens tua, et pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? 36. Respondit Jesus: Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decerent ut non traderer Judaeis: nunc autem regnum meum non est hinc. 37. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Jesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem meam. 38. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exiit ad Judaeos, et dicit eis: Ego nullam invenio in eo causam. 39. Est autem consuetudo vobis, ut unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Judaeorum? 40. Clamaverunt ergo rursus omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

1. HEC CUM DIXISSET JESUS, EGRESSUS EST CUM DISCIPULIS SUIS TRANS TORRENTEM CEDRON, UBI ERAT HORTUS, IN QUEM INTROIVIT IPSE, ET DISCIPULI EJUS. — Jesus finito ardente sermone post coenam, eoque prolixo (incipit enim cap. xiii, et hic finitur) quo Apostolis ultimum valedixit, ad passionem et mortem properat, illuc se offert, et ultro occurrit vadens in hortum ibique expectans Judam et Judaeos, a quibus sciebat se capiendum. Magnanimitatis hoc dedit exemplum, ut arenam locumque duelli cum morte, peccato et diabolo mox inveniendi primus capessat, quasi certus de victoria et triumpho.

Hinc colligitur Jesum statim finito hoc sermone transisse torrentem, ac consequenter contentionem Apostolorum de primatu, non post sermonem, ut vult S. Augustinus, sed ante eum contigisse. De hymno incertum est; nam eum a Christo et Apostolis decantatum fuisse post sermonem, insinuat Mattheus, dicens cap. xxvi, vers. 30: « Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. » Ante sermonem vero hymnum fuisse dictum suadere videtur ratio, quod hic hymnus fuerit gra-

tiarum actio: statim ergo post coenam et Eucharistiam cantatus fuit ante sermonem. Ita Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, in Matth. cap. xxvi, et Ribera hic. Vide Chronotaxim.

EGRESSUS EST, — e domo et oenaculo, ubi totum sermonem habuit et finivit. Franciscus Lucas tamen et alii censent partem sermonis a cap. xiv, vers. 31, ubi ait Christus: « Surgite, eamus hinc, » hucusque habitam fuisse post egressum a domo, in itinere versus torrentem Cedron, et tunc « egressus est, » expouit debet transgressus est.

TRANS TORRENTEM CEDRON. — « Torrens » proprie est rivus, ex aqua pluviae confluxu productus, qui hinc fluit cum impetu, aestate siccatur, quales plurimos et ingentes vidi in Alpibus, et talis hic fuisse videtur. Unde Syrus verdit, *trans vadum Cedron*, quia vadari et pedibus transiri poterat. Torrens hic significat vehemens et impetum Christo a Judaeis in passione illatum, sed illico transeuntem. Ivi ergo Jesus per torrentem, ut inueneret se ire in torrentem passionem, ait Jansenius, juxta illud Psal. cix: « De torrente

Torrente Cedron quid?

nam duxerint Christum ad Annam, non ad Calpham, cum a Calpha, utpote pontifice, iudicandus esset, non ad Anna?

Respondeo: *Primo*, ut honorarent Annam, quasi seniore et socerum Calphæ, quem proinde ipse Calphas « quasi patrem honorabat, » ait Euthymus, et ex eius consilio populum rogebat. *Secundo*, quia domus Annæ erat in via eunibus ad Calpham, ait S. Augustinus.

Tertio, quia Annas præ cæteris videtur optasse et procurasse ut Christus caperetur. Unde satellites hi Christum et quasi in triumphum ducunt, ait S. Chrysostomus, ut eum exhalarent, ac vicissim aliquo xenio et munere ob adductum Christum ab eo donentur.

Quarto, ut Annam, qui vespera præcedente a cæteris senioribus ob frigus noctis domum dormituri aberat, inde evocarent ad concilium universale, contra Jesum jam captum postero mane in domo Calphæ celebrandum.

Quinto, et potissime, quia ab Anna Judæ fuit promissum pretium venditionis Christi, scilicet triginta argentei. Adducit ergo Judas Jesum ad Annam, ut pro eo triginta denarios sibi ab eo promissos accipiat, uti de facto illum ab eo accepisse censet S. Cyrillus, idque colligitur ex eo quod in primo principum cum Juda pacto de Christo prodendo, principes non numerarunt 30 denarios, sed tantum promiserint, ut patet *Matth. xxvi, 15*; hæc nocte ergo accepit illos Judas in domo Annæ, quos paulo post videns Christum Pilato traditum, facti penitens projecit in templo, *Matth. xxvii, 3*. Nam in domo Calphæ eos accipere non potuit; tum quia Calphas circa Christum, ut inveniret falsos testes, ut eum examinaret, ut concilium convocaret, etc., ita occupabatur, ut tempus non haberet agendi cum Juda. Unde Judas non videtur cum satellitibus progressus ultra domum Annæ, nec ingressus in domum Calphæ; nam si in ea fuisset Judas, sane eam ingredi ausus non fuisset Petrus, metu ne a Juda proderetur; quia si Judas adfuisset, cum Petrus ter Christum in domo Calphæ negavit, utique vel publice eum falsi arguisset, vel secreto ministros monisset Petrum fuisse secum discipulum Christi, ut eum comprehenderent.

PONTIFEX ANNI ILLIUS. — quia Romani præsidēs sæpe et subinde singulis annis mutabant Indæorum pontifices, ut vosque creabant, uti quotannis creantur novi consules; licet Pilatus hoc proprii habuerit, ut pontificem Calpham quem reperit, non mutari. Quare Calphas toto triennio, quo Christus prædicavit, perpetuum gessit pontificatum.

Vers. 22.
Alia
Christo
datur.

22. UNUS ASSISTENS MINISTRORUM DEDIT ALAPAM JESU. — Vide Augustinum, *tract. 113*, ubi connumerat multos supplicis quibus servus dignus fuerat, ait: « Quid enim horum per potentiam jubere non potuisset, per quem factus est mundus, nisi patientiam nos docere maluisset, per

quam vincitur mundus? » Vide et dicta *Math. thei xxvi, 29*.

Porro, Christus non porrexit alteram maxillam, ne videretur culpam agnoscere. Sic et Paulus jussus injuste percussi a pontifice, ait ex zelo justitie: « Percutiet te Deus, paries debeat, » *Act. xxiii*. Addit S. Augustinus, « Jesum non solum alteram maxillam iterum percussuro, sed totum corpus figendum præparasse in ligno, » ut suum dogma, *Math. v, 39*, facto sanciret.

24. ET MISIT EUM ANNAS LIGATUM AD CALPHAM PONTIFICEM. — *q. d.* Miserat autem Annas Jesum ligatum ad Calpham pontificem. Ita Syrus, Arabicus et Cyrillus. Est enim hic hysteralogia. Nam Joannes quasi oblitus narrare misit eum Jesu ab Anna ad Calpham, hic eam interserit, ut indicet quis fuerit pontifex qui examinavit Jesum, cujus minister alapam dedit eidem, nimirum fuisse Calpham, non Annam. Calphas enim erat pontifex, non Annas; quare hic versus recte ordine ponendus est post vers. 13, nam trina negotio Petri et examen Jesu, omnia quæ post vers. 13 narrat Joannes, contigerunt in domo Calphæ pontificis, non Annæ, ut patet ex S. Matthæo, Marco et Luca.

28. ADDUCUNT ERGO JESUM A CALPHA IN PRÆTORIUM. — scilicet in domum et aulam Pilati, qui erat prætor, id est præses et iudex tam criminalis quam civilis Judææ. Ita legendum eum Romanis, Græco, Syro et Arabico. Quare viliusum codicem habuit S. Augustinus, qui, *tract. 114*, legit: « Adducunt ergo Jesum ad Calpham in prætorium, » indeque coactus est dicere ad Calpham in domum Pilati venisse, aut utrumque in eadem domo habitasse; cujus contrarium liquet ex Evangelio.

Porro omnis magistratus, cui parebat exercitus, dicebatur Prætor, ait Victorinus; a prætoribus, ait Varro, quasi Prætor, quod prætor iure et exercitu. Inde ejus domus et locus in quo jus dicebat, vocabatur prætorium; ibi ergo erat tribunal in quo reorum causa agebatur, ideoque pontifices eo duxerunt hic Jesum, ut a Pilato damneretur.

ET IPSI NON INTROIERUNT IN PRÆTORIUM, UT NON CONTAMINARENTUR (ingressu in domum præsidis ethnici et idololatæ), SED UT (puri et mundi) MANDUCARENT PASCHA. — « Pascha » hic non significat agnum paschalem, ut volunt Chrysostomus et Cyrillus (hunc enim pridie in cœna jam comederant), sed victimas paschales, quæ enim non nisi a mundis comedi poterant. Vide hic hyperisim pontificum, qui videri volunt religiosissimi, cum sint sceleratissimi, imo christicidæ. Unde exclamant S. Augustinus: « O impia et stulta cœcitas: habitaculo videlicet contaminarentur alieno, et non contaminarentur scelere proprio! » Vide S. Cyrillum.

31. NOBIS NON LISET INTERFERERE QUENIAM. —

Hinc videtur quod Romani Judæis, utpote jure belli subactis, abstulerint jus damnandi et morte plectendi reos illudque sibi vindicant; hoc enim omnino hæc eorum verba significabant. Ita Iuperus, S. Thomas, Jansenius, Suarez et alii.

Dices: Judei lapidarunt S. Stephanum et præcipitavit S. Jacobum. Respondeo id eos fecisse non ordine juris, sed tumultu et furore populi. Unde Josephus, libro *XX Antiquit.*, cap. viii, alias xvi, asserit Ananum Pontificem fuisse pontificatu a preside Romano privatum, eo quod S. Jacobum jussisset occidi. Hinc et *Act. xviii*, Judei Paulum non sunt ausi occidere, sed occidendum tradidere Gallioni proconsuli. Instabis: Pilatus jam dederat pontificibus licentiam iudicandi et occidendi Jesum, dicens: « Accipite eum vos, et secundum legem vestram iudicate. » Ergo id facere poterant. Respondeo, potuisse quidem pontifices id facere, sed noluisse hanc licentiam Pilati acceptare, sed tacite quasi dixisse: Vos Romani abstulistis nobis jus gladii absolute; nolumus ergo illum in hoc uno casu, ut Jesum occidamus, usurpare. Aut ergo reddite nobis jus occidendi absolute, aut vos hunc cum aliis occidite. Tacebant hoc, quia volebant Jesum, quasi scditiosum et regnum Judææ affectantem, ignominiosissima morte plecti, nimirum crucifigi a preside Romano (Romani enim affectantes regnum crucifigebant), atque hujus Jesu necis invidiam cupiebant a se in Pilatum transferre, ne a populo quem Jesu sciebant addictum, lapidarentur, aut convulsis incescerentur.

Alii aliter respondent, nimirum S. Augustinus et Cyrillus, et ex his Suarez, *III part. Quæst. XLVII*, art. 4, non licuisse Judæis occidere in feste Paschæ ob festi solemnitatem, sed alias id eis licuisse. Ribera vero respondet Phariseos ex speciali et propria secta hoc observasse, ut neminem ad mortem damarent, ut refert Josephus, filius Gorionis, libr. *IV Histor. Judææ*, cap. vi. Illi ergo specie religionis dixerunt: « Non nobis licet; » multi enim et præcipui ex his qui mortem Christi procurabant, erant Pharisei, et quia auctoritatem apud populum habebant, eos alii imitati sunt.

32. UT SERMO JESU IMPLERETUR, QUEM DIXIT, SIGNIFICANS QUÆ MORTE ESSET MORITURUS, — nimirum se tradendum Gentilibus et ab eis crucifigendum. Hoc enim prædixit Christus, *Joann. xii*, dicens: « Etego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Hoc autem dixit significans quæ morte esset moriturus. » Item *Matth. xx, 18*, et alibi.

33. INTROIVIT ERGO ITERUM IN PRÆTORIUM PILATUS. — *q. d.* Egressus erat Pilatus ad Pontifices, ut accusationem eorum contra Jesum audiret; quæ audita, iterum ingressus est, ut de ea Jesum examinaret. Hoc significat *iterum* (quod tamen omittit Syrus), scilicet regressum post egressum.

ET DIXIT EI: TU ES REX JUDEORUM? — Supplicium hic ex *Luc. xxiii, 2*, Pontifices cum viderent sola sua auctoritate non moveri Pilatum ad Jesum mandandum, accusasse eum cœcioro: « Hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dare Cæsari, et dicentem se Christum regem esse; » hoc tertium ut verisimilium cæteris arripens Pilatus, rogavit Jesum: « Tu es rex Judæorum? » Cætera dixi *Matth. cap. xviii, vers. 11*.

37. TU DICIS, QUIA REX SUM EGO, — id est, ego vere rex sum Judæorum, ut tu dicis id est sum Messias sive Christus, ut a gentium in fidelibus per fidem et gratiam eosque ad regnum cœlestis perducam. Hoc enim significat hic hebraismus.

EGO IN HOC NATUS SUM, ET AD HOC VENI IN MUNDUM, UT TESTIMONIUM PERBIDEAM VERITATI, — ut prædicem veritatem evangelicam, quæ in tribus maxime consistit: *Primo*, in vera cognitione Dei, scilicet deus Gentium esse falsos et verum Deum esse unicum in essentia et trinum in personis, scilicet Patrem, Filium et Spiritum Sanctum. Verum enim est passio entis, sicut et bonum. Omne enim ens est verum, id est res vera, non ficta et in se bona. Quare Deus, qui est ipsum ens, juxta illud: « Ego sum qui sum, » idem pariter est ipsum verum et bonum, quia est ipsa per essentiam entitas, veritas et bonitas. Rursus Filius, qui procedit a Patre, ut Verbum, est ipsa veritas, non tantum entis, sed et mentis. Unde S. Augustinus: « Cum Jesus, inquit, veritatis testimonium perhibet, sibi perhibet; ipse enim est veritas. »

Secundo, in cognitione Incarnationis Verbi, ut sciat Filium Dei esse missum a Deo Patre in carnem et mundum, ut eum salvaret; quare neminem nisi per fidem in ipsum posse salutem consequi, juxta illud, *cap. xvii, vers. 3*: « Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum. »

Tertio, in cognitione vere Beatitude, scilicet eam consistere non in opibus, honoribus, deliciis, scientiis, regnis terrenis, ut docebant Philosophi; sed in regno cœlorum, id est in visione et possessione Dei. Unde summa predicationis Christi erat hæc: « Penitentiam agite; appropinquavit enim regnum cœlorum, » *Matth. iii*.

Dicit Christus se natum ad veritatem testificandam hoc fine: *primo*, ne miretur Pilatus quod se regem fassus sit, *q. d.* Hoc fassus sum, quia vere sum rex; deo autem testari veritatem, quia ad hoc natus sum; *secundo*, ut Pilatus cognoscat innocentiam et integritatem Jesu: hæc enim in veritate consistit; *tertio*, ut eum submoveat justitiæ, ut scilicet vere justeque causam judicet, nec falsis Pontificum criminationibus et clamoribus vinci se sinat, ut contra veritatem et justitiam se condemnet.

OMNIS QUI EST EX VERITATE, AUDIT VOCEM MEAM. — Ex veritate esse dicuntur veritatis studiosi et

enpiti, qui scilicet veritatem, hoc est, verum Deum, verum Messiam veramque felicitatem et salutem, serio et cordate querunt eamque inventam omnibus posthabitis amplectuntur. Illi opponuntur « iis qui sunt in contentione, » Rom. 11, id est iis qui non nisi contendere, litigare et arguari contendunt, quales erant tum Philosophi. Hinc esse ex veritate idem est quod esse ex Deo : « qui enim est Filius Dei, hic est filius veritatis ; Deus enim est veritas, juxta illud cap. VIII, vers. 47 : « Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis : » quia, licet ex Deo sitis per creationem, non tamen estis per electionem, fidem et gratiam. « Gratiam commendavit, quae secundum propositum vocat, ait S. Augustinus. Qui enim accepit testimonium ejus (Joannis Baptistae de Jesu), signavit quia Deus verax est, » Joan. III, 33. Hoc quam verum sit, etiam voces hostium indicant. Scribit enim Josephus, lib. XVIII *Antiq.*, cap. IV : « Eodem tempore fuit Jesus vir sapiens (si tamen eum virum fas est dicere) ; erat enim mirabilium operum patratior et doctor eorum qui libenter vera suscipiunt, » etc.

Tacite Christus respondet Pilati objectioni : Si tu testimonium perhibes veritati, cur ergo pontifices et Scribae, qui sunt veritatis professores, te non audiunt, imo te persequuntur ad necem ? Respondet Christus : Quia ipsi non sunt ex veritate, sed ex mendacio ; sectantur enim falsas suas opiniones et cupiditates opum et honorum, quas eis suggerit pater eorum mendax diabolus. Unde Christus eis ait : « Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis perficere, » ut me occidatis, Joan. VIII, 44.

38. DICIT PILOTUS : QUID EST VERITAS ? — Putabat Pilatus Christum esse Philosophum vel Prophetam, qui de veritate, scientia et sapientia more philosophico specularetur et loqueretur. Itaque Jesum rogat quae sit illa veritas cui testandae se natum dixerat. Verum, quia hoc parum ad rem quam agebat Pilatus, faciebat, ut se a Jesu, quem videbat esse virum gravem, sapientem et innocentem, expediret, excogitavit medium appositum ad eum liberandum, scilicet ut in Paschate de more unum reum liberaretur, Jesum cum Barabba infami latrone conferret, ut Judaei Jesum potius quam Barabba liberari peterent. Relicto ergo Jesu in praetorio, foras erupit, ut Judaeis idipsum proponeret.

Quid est
veritas ?
Resp.
Ezra.

Symbolice : quid est veritas ? Respondet S. Augustinus in *Sententiarum*, sent. 386 : Veritas est ipse Deus, « qui est prima vita et prima essentia, uti est prima sapientia. Nam haec est illa incommutabilis veritas, quae lex omnium artium recte dicitur, et ars omnipotentis artificis. » Idem, *epist.* 9 : « incomparabilior, ait, pulchrior est veritas Christianorum quam Helena Graecorum. Pro ista enim fortius nostri Martyres adversus hanc Sodomam, quam pro illa illi heroes adversus Trojam dimi-

caverunt. » Imo Christus ipse primus pro veritate martyri occubuit.

Quid est veritas ? Audi Lactantium, lib. *De Ira Dei*, cap. II, tres ejus gradus assignantem : *Primus* gradus est, inquit, intelligere falsas religiones et abjicere impios cultus deorum humana manu fabricatos. *Secundus* vero, perspicere animo quod unus sit Deus summus, cujus potestas ac providentia effecerit a principio mundum et gubernet in posterum. *Tertius*, cognoscere ministerium ejus ac nunquam, quem legavit in terram ; quo docente, liberabit ab errore quo implicati tenebamur, formatique ad veri Dei cultum, justitiam disceremus.

Quid est veritas ? « Ego sum via, veritas et vita, » ait Christus, *Joan.* XIV.

Quid est veritas ? « Est prestantissimum bonum, » ait S. Basilius apud Antonium, in *Melissa*, cap. XXI. « Quid est veritas ? » Est Deus, ait S. Dionysius, « ulpote unum non multa secundum naturam. Verum quippe unum est, mendacium autem multiplex. »

Quid est veritas ? « Est facultas res obumbratas quibus in lucem producents, » ait Philo, *ibidem*.

Quid est veritas ? « omnium rerum fortissima secta, est veritas, » ait Nazianzenus, *orat.* 13.

Quid est veritas ? « Est firma comprehensio entis in animo, » ait S. Chrysostomus, *ibidem*. Hinc illud Zorobabelis : « Fortis rex, fortis virum, fortes mulieres, sed fortissima est veritas, » III *Esdr.* III. Addit ibidem Zorobabel, cap. IV, vers. 36 : « Omnis terra veritatem invocat, zelum etiam ipsam benedicit, et omnia opera moventur et tremunt eam. » Et vers. 40 : « Et non est in judicio ejus iniquum, sed fortitudo, et regnum, et potestas, et majestas omniumavorum. Benedictus Deus veritatis. » Quocirca Alphonsus, rex Aragoniae : « Veritas, ait, omnibus quidem innata esse debet ; principum tamen praecipuum debet esse ornamentum, adeo ut ad fidem faciendam tantum habeat unum principis verbum, quantum privatorum jururandum. » Ita Panormitanus, lib. I *De Gestis Alphonsi*. Hinc pontifex Aaronicus in Rationali scriptum gerebat : « Urin vetumminum, » id est doctrina et veritas, *Exodi* XXVII.

Idem per umbram videre Gentiles apud Stobaeum, *serm.* 11. Unde Menander : Quid est veritas ? « Veritas, ait, cilli civis est, et sola fruatur coarctu deorum. »

Plato suavissimam narrationem veritatem esse dicebat. Jamblichus : « Veritas, ait, ut Graecum ejus etymon indicat, circa deos et incorruptam deorum actionem versatur. » Aeschines : « Adeo valida est veritas, ut omnes humanas cogitationes superet. » Plato rursus, lib. V *De Legibus* : « Veritas, ait, tam diis quam hominibus ad omnia bona dux est. Hujus quilibet, qui felix et beatus futurus est, ab eo particeps sit oportet, ut quam plurimum temporis verax in vita degat. » Trimegistus : « Veritas in solis aeternis corporibus

est, quorum et ipsamet corpora vera sunt. Universa igitur super terram non veritas sunt, sed veritatis imitationes et umbrae. Veritas absolutissima virtus est ipsaque summum bonum, quod nec a materia turbatur, neque corpore circumdatur, nudum, conspicium, augustum, mutationis et alterationis expertum bonum. »

Plutarchus apud Antonium, in *Melissa*, cap. XXI : « Aequalitas trinita, inquit, veritas autem ratione philosophiae examinatur. » Ibidem Evagrius : « Veritatem tacere, ait, est aurum sepelire. » El Democritus : « Pietas, ait, palam declaranda et veritas constanter defendenda est. » El Epictetus : « Nihil veritate pretiosius haberi debet, ne amicitia quidem, ulpote obnoxia affectibus, qui quod

justum est, turbant et obumbrant. » Unde illud : « Amicus Plato, magis amica veritas. » Idem : « Immortalis, ait, et aeterna res est veritas. Non donat autem nobis pulchritudinem paulatim tabescentem, neque dicendi fiduciam et justitiam producentem auferit ; sed quae juxta et legitima sunt exhibet, discernens ab eis injusta et relarguens. » Demosthenes rogatus : « Quid Deo simile habeant homines ? » respondit : « Benigne facere et veritatem anare. » Ita Valerius Maximus, *serm.* 8.

Pythagoras dicebat « haec duo divinitus data hominibus esse longe pulcherrima, veritatem complecti et beneficis operam dare ; utrumque enim immortalium deorum operibus comparari posse. » Ita Aelianus, lib. XII *De Var. Hist.*

CAPUT DECIMUM NONUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Narrat, vers. 1, Christi flagellationem, coronationem, purpuram, alapas, ostensionem populo sic clamantis Crucifige eum, quia Filium Dei se fecit, et vers. 12 : Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris : quae voce victus Pilatus tradidit Judaeis Jesum. II ergo crucifixerunt eum in Golgotha, hoc titulo : JESUS NAZARENUS REX JUDAEORUM ; mox milites vestes ejus diviserunt. Inde, vers. 23, Jesus matri suae Joannem in filium assignat ; vers. 28, clamat : Sitio ; vers. 30 : Consummatum est, et expirat ; vers. 34, lancea lateris ejus aperitur indeque exiit sanguis et aqua. Denique, vers. 38, Joseph et Nicodemus Jesum unguunt, et in monumento novo sepeliunt.

1. Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. 2. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus ; et veste purpurea circumdederunt eum. 3. Et veniebant ad eum, et dicebant : Ave, rex Judaeorum ; et dabant ei alapas. 4. Exiit ergo iterum Pilatus foras, et dicit eis : Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. 5. (Exiit ergo Jesus portans coronam spineam, et purpureum vestimentum). Et dicit eis : Ecce homo. 6. Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant, dicentes : Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Accipite eum vos, et crucifigite ; ego enim non invenio in eo causam. 7. Responderunt ei Judaei : Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. 8. Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. 9. Et ingressus est praetorium iterum, et dixit ad Jesum : Unde es tu ? Jesus autem responsum non dedit ei. 10. Dicit ergo ei Pilatus : Mihi non loqueris ? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te ? 11. Respondit Jesus : Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. 12. Et exinde quaerebat Pilatus dimittere eum. Judaei autem clamabant, dicentes : Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Caesari. 13. Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum ; et sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraice autem Gabbatha. 14. Erat autem Parasceve Paschae, hora quasi sexta, et dicit Judaeis : Ecce rex vester. 15. Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt pontifices : Non habemus regem, nisi Caesarem. 16. Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, et eduxerunt. 17. Et bajulans sibi crucem, exiit in eum, qui dicitur Calvaria locum, Hebraice